

VOJNI INVALID

GLASILO UDRUŽENJA

VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE S.H.S. IZVRŠNEGA ODBORA V LJUBLJANI

List izhaja 1. in 15. v mesecu. — Posamezna številka 1 Din. Naročnina mesečno 2 Din. — Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Št. Peterska vojašnica. — Poština plačana v gotovini.

Kritika o invalidskem zakonu.

(Dalje.)

Niti prvoinštančnemu okrajnemu sodišču, niti drugoinštančnemu invalidskemu sodišču pa invalidski zakon ne dopušča končnih pravo-močnih odločb glede obnove postopanja.

Ako že okrajno sodišče ugotovi obnovo, jo mora poslati ministrstvu za socialno politiko, ki se sme pritožiti.

Potem pa če pride akt bodisi s pritožbo ministrstva ali brez nje k višjemu invalidskemu sodišču mora seveda še višje sodišče v pred-metih za obnovo postopanja vse svoje odločbe pošiljati ministrstvu.

To izgleda kakor da bi ministrstvo pod nobenim pogojem ne pripuščalo, da se kak predmet pri obnovi ugodno reši.

Tendenca tega je, da se bo ministrstvo go-tovo povsod pritožilo in če ne bo v drugi in-štanci pri višjem invalidskem sodišču odbito, mora vendar dobiti še poprej odločbo zadnje inštanice v roko, ne da bi bilo v zakonu pove-dano zakaj.

Ako v vseh drugih slučajih odločujejo glede pokojnine izključno sodišča, zakaj ravno v slučajih obnov posega še ministrstvo z ne-kimi svojimi pravicami vmes? Ako se bo tako postopalo tudi pri obnovah vsled redukcij, si lahko ravno omenjeno tolmačimo za jako slabo in bo obnove zavlačevalo in onemogo-čalo izid.

Odkupnine invalidnin bodo najbrž mnogim bolj koristile kakor mesečni prejemki. Vendar bi bilo pa radi enakomernosti treba na vsak način v zakonu določiti višino odkupnin, sicer more imeti kdo le nepotrebne vabe, ki ne mo-rejo imeti resnično predvidevanega namena brez vsake določitve mere v bodočem podjetju. Nepravilno bo, ako se bo delala razlika od-kupnin med stanovi, potrebami ali celo med pokrajinami. Merodajna je lahko starost. Zato naj bi višino odkupnin fiksiral pravilnik k in-validskemu zakonu.

Popolnoma pomanjkljiva se nam zdi se-stava narodnega invalidskega fonda. Kakor smo že povdarjali pred sprejetjem invalidskega zakona, naj bi bila to ustanova, ki bi celo ma-terijelno vprašanje za vojne žrtve popolnoma ločila od državnega proračuna, kateri naj bi le votiral svoja mogoča sredstva v narodni fond.

Poleg tega pa naj bi se v ta fond stekali razni redni in izredni dohodki, pred vsem pa ves invalidski davek. Tak narodni fond bi lahko veliko bolj skrbel za celo finančno podlago in-validskemu zakonu.

Tako kakor je pa po invalidskem zakonu vstvarjen, da gredo vanj poleg zelo majhne do-tacije iz državnega budžeta le nestalni, od raz-mer odvisni dohodki, je postavljen velik del pomoči po invalidskem zakonu na nestalnost in negotovost.

Razni fondi likvidiranih medvojnih usta-nov nimajo nobenih dohodkov več in se bodo kmalu izčrpali, v kolikor se že niso. Darila in zadužbine ali zapuščine in volila so negotovi.

Dohodki loterije so tudi negotovi. Če vzame-mo samo državno dotacijo za prva tri leta 2 milijona dinarjev, pozneje pa se ista sploh daje samo še za odkupe invalidnin, ne pa za vse namene narod. fonda, se nam pokaže prav slaba podlaga tega fonda.

Tako bo gotovo pomoč iz narodnega fonda, to je za zdravljenje in učenje izven drž. zavodov, za ustanovitve in zboljšanje poklica, združništvo, prevoz, obleko, obutev zelo slaba in negotova.

Če vzamemo posebno račune za zdravlila ali pa orodje ali prevozna sredstva do postaj ali kam drugam, vidimo, da so zelo važna vprašanja navezana le na sredstva narodnega fonda, ki so takorekoč samo nekaka dobrotel-nost ne pa gotova sredstva.

Narodni fond bi moral imeti tudi upravo, sestavljeno iz najširših in najzaslužnejših fak-torjev naše javnosti. Taka uprava bi lahko mnogo apelirala na javnost, da bi pridobila do-brovoljna sredstva. Tudi invalidi in vojne žrtve sploh bi morale imeti v upravi svoje zastop-nike tako, da bi njihovo udruženje, ki se v za-dostni meri briga in razvija potrebe med voj-nimi žrtvami, lahko mnogo koristnega in smo-trenega predlagalo v upravi.

Naš zakon pa je upravo narodnega fonda izročil ministru za socialno politiko. Trojica uradnikov, ki daje samo predloge ministru, kako naj se upravlja in uporablja fond, nima pravzaprav nobene pravice in bi bilo prav vseeno, ako bi vršil take predloge samo mini-strski računski oddelek. Dotičnim bi vsaj ne bilo treba dajati posebnih nagrad, katere pre-dvideva invalidski zakon.

Pač pa bi bilo dobro, da bi imel invalidski narodni fond popolnoma samostojno upravo najmanj desetorice ljudi, določenih iz faktor-jev, ki imajo največ smisla in stika z vojnimi žrtvami. Dotični bi imel proste glasovalne pravice v odboru in sklep bi moral biti izvršljiv, ne pa podrejen šele samemu ministru. Na ta način bi vojne žrtve pričakovale lahko mnogo rednejše dotacije, kakor so imele priliko videti do sedaj pri kreditih za razne potrebe.

Vsled naših opetovanih želj invalidski za-kon tudi ni prezrl priznanja invalidskega udru-ženja.

Toda priznanje smo si predstavljali gotovo drugače, namreč, da bi smelo udruženje pri go-tovih važnih stvareh sodelovati v invalid-skem vprašanju, kakor pri nadpregledih, stro-kovnih komisijah, narodnemu fondu itd. Priča-kovali pa smo tudi kako pomoč v gospodarske svrhe.

Toda vse to je zakon prekrizal, iz različnih komisij je udruženje celo izbacil, gmotne po-moči pa mu tudi ne ponudi. Pač pa je zakon željam udruženja v pomirjenje ugodil s suho-parnim paragrafom, ki ne pove nič več, kakor je vsakemu društvu zasigurano z društvenim zakonom.

Vojne žrtve se smejo udružiti ali organizi-rati. To je dovoljeno vsakemu državljanu po obstoječih zakonih. Poleg tega ima pa tudi vsako društvo ali organizacija pravico odloče-vati, kakšno naj bo na znotraj, na primer nje-govi odbori, le nam jih predpisuje zakon.

Tudi glede pravil in oblastnega priznanja predpisuje obstoječi društveni zakon.

Zato ne moremo smatrati to za nobeno pri-znanje.

V zaključnih odredbah najdemo člen, ki takorekoč indirektno prepoveduje uživanje in-validnin v inozemstvu. Izjeme so samo, ako to dovolita ministra za socialno politiko in za vojno in mornarico.

Čudno, zakaj bi ne smeli naši državljani, ki morajo iti s trebihom za kruhom po svetu, biti deležni vseh pravic. Prednavedene ome-žitve jim bodo skoro gotovo to preprečile dok-ler so v inozemstvu. Vidimo pa na primer, da drugod ni tako, ako pogledamo, da dobivajo v

našo državo nekateri tuji invalidi in vojne žrtve polne pripadke.

Vsakoletni finančni zakon bo določal, koga je smatrati za siromašnega po invalidskem za-konu. Za danes pa velja mera 30 Din neposred-nega davka.

Ta določba bi morala biti vseeno nekoliko natančnejša v tem smislu, da bi se vzelo za podlago vendarle podrobno fiksirano stanje, ki na primer odgovarja današnji bazi neposred-nega davka. V tej bazi bi se moralo ravnati v bodoče pri eventualnih spremembah vredno-sti denarja.

Vsakoletni finančni zakon pa lahko sedaj po določbi invalidskega zakona odloči kakor hoče, na primer lahko vsem tistim vzame pri-padke, ki sploh plačujejo kak davek, ali pa mo-goče po meri vrednosti premoženja. Da bi se pravice vojnih žrtv regulirale v tem smislu na bolje, ni misliti, pač pa bo šlo preje na ukinje-vanje.

Imeli smo priliko videti, kaj se vse lahko stori s finančnim zakonom ali pa z dvanajsti-nami. Pomislimo samo, da so bile ravno s ta-kim zakonom vpeljane naše redukcije, potem si tudi lahko predstavljamo nevarnost, ki nam jo predvideva prednavedena določba invalid-skega zakona. (Dalje prihodnjič.)

Državni uslužbenci-invalidi.

Pri državnih uslužbencih-invalidih vlada jo različna mnenja, ki jih izražajo tudi izvršnemu odboru, namreč glede invalidnine. Ako pre-vdarimo točke invalidskega zakona, ki govore o državnih nameščencih, nam mora biti brez dvoma jasno, da invalidom, ki so v državni službi, invalidnina ne pripada.

Člen 109., odstavek 3., pove dovolj jasno, da oni, ki so v državni službi, nimajo pravice do pokojnine.

Izvzame pa nekatere in sicer navedene v členu 114.

Pripomniti moramo, da je slovenski pre-vod invalidskega zakona v izrazu nejasen, ker pravi v členu 109., da nimajo pravice do po-kojnine.

Invalidski zakon smatra namreč pokojnino čisto za nekaj drugega, kakor invalidnino.

V srbskem tekstu invalidskega zakona v Službenih Novinah stoji v členu 109. beseda »invalidnine« ne pa »pokojnine«. Ker rabimo mi navadno izraz invalidska pokojnina, je pre-vajalec prestavil tudi izraz invalidnina v po-kojnino.

Seveda, sedaj pa smatrajo naši invalidi drž. uslužbenci, da ne morejo prejemati služ-bene pokojnine, ako prav so imeli že dosti službe za njo pri vojaki, ker so nadalje v drž. službi in bodo pokojnino pozneje lahko dobili, ko izstopijo. Invalidnina ali kakor mi pravimo invalidska pokojnina pa jim gre. Srbski tekst pa določno izraža, da državni nameščenci v aktivni službi ne dobe invalidnine, torej nič, dokler ne izstopijo.

Pač pa dobivajo invalidnino v členu 114. navedeni, to so aktivni častniki srbske in čno-gorske vojske in častniki dobrovoljci teh vojsk, tudi ako so še naprej v drž. službi. Torej le aktivni, ne rezervni častniki.

Vsled tega, ker jim nič ne pripada, sma-trajo naši državni nameščenci invalidi za ne-potrebno, da se prijavljajo sodiščem.

To je napačno.

Člen 104. sicer pravi zaradi prevedbe na prejemke, vendar pa ima ta prevedba v sploš-

nem nekak drug smisel. Prevedba daje neko obiležje zakona na vse pravice, to je tudi zdravstvo, strokovni pouk, posredovanje dela itd. To pa pripada vsem vojnimi žrtvam, tudi državnim nameščencem.

Pa tudi invalidnina jim pripada, ko gredo iz državne službe.

Zato je sedaj tudi za vse državne uslužbenice invalide prevedba potrebna v svrhu pri-

znanja obiležja. Za pozneje ni nič rečeno, ako se bo še koga prevajalo, samo zna se reči, da ni zaščiten in da ni invalid, ker se ni v pravem času prijavil.

Zato pa tudi vsak invalid drž. nameščenec prejme potrdilo računovodstva, na katerem je potrjeno, zakaj ne prejema invalidnine izvzema predlaganih za redukcijo. Tako potrdilo je izdano v svrhu prevajanja.

Prokleti.

Strašna je ta beseda. Tako strašna, da ko sem jo zapisal, se mi je roka tresla pod njeno težo. Kaj šele je ta beseda, oblečena v meso, uresničena, izvajana? ... Groza in strah!

In vendar ... In vendar je ta beseda tu, ona je izrečena, ona je vržena na ljudi, ki so pod njeno pezo zlomljeni, uničeni ...

To smo mi, vojni invalidi, vojne vdove in vojne sirote.

Mlad, življenja poln sem šel na vojno. Roke so mi stiskali v slovo. Hrabrili so me in oni, ki veliko veljajo med ljudmi, so pokroviteljsko polagali svoje roke na moja ramena.

»Idi junak ... Nikdar ne boš pozabljen.«

To je bilo, ko so potrebovali moje krvi, moje zdravje, moje življenje.

Vrnil sem se z rano na prsih, z bolnimi pljuči, izmučen in predčasno ostarel.

Nikogar ni bilo, da bi mi segel v roko. Nikogar, da bi pokroviteljsko položil roko na moje rame. Nikogar, da bi rekel:

»Ne boš pozabljen ...«

Vsak se me je izognil, pogledal postrani, nerad odgovoril, če sem ga vprašal. V očeh vsakega sem čital:

»Prokleti ...«

Sedem let se nikdo ni spomnil, da bi mi stisnil roko v pozdrav. Na komisiji so me prevračali, pregledavali, dvomili o moji rani, od daleč videči in rekli:

»50 procentov.«

Nato sem dobil 48 Din z dokladami na mesec.

Kašljam, boleham, nesposoben služiti si kruh, se vlačim po ulicah. Dela iščem. Ni ga. Ne dajo ga ... Proklet sem, zato mi ga ne dajo.

In tako živim s tistimi 48 Din in beračim. Težak je kruh, suh je in grenak. A še ta je tanek. Zebe me. Obleka pa je raztrgana. Umrl bi rad, a smrti ni. 48 Din na mesec in krščansko usmiljenje, ki mi daje beraču ubogajme, mi odganja smrt.

A meni je komaj 30 let. Ali čujete? Tri-

deset let mi je. Kako bi rad živel ... saj še nisem živel. Rad bi se nasmejal ... saj se še nisem nikdar smejal. Zapel bi rad, kakor drugi, ki jim je trideset let ... saj še nisem utegnil peti, pa mi je že krogla prevrtala prsi, da je znala bolezen, kam naj sede.

Moji sovrstniki se ženijo. Saj so ljudje in kri teče po njih žilah. Jaz sem pa proklet ... vojni invalid ... Ali tudi v mojih žilah teče še kri.

Kdo me bo tešil, ko me žalost objame? Kdo mi bo stregel, ko ne bom mogel več hoditi? Kdo je, ki bi me ljubil, kakor bi jaz rad ljubil?

Ni ga ... Ni je ... Kdo bi se zvezal s prokletim.

Ali videl sem, da se je oženil moj tovariš invalid. Dobra žena je bila, ki mu je podala roko, žena, ki je razumela vso tragiko invalidske duše in se žrtvovala. Sama si je naložila težak križ na rame, da ga pomaga nesti prokletemu, kakor Simon iz Cirene. Sama mu daje, kakor Veronika prt, da obriše znojno lice trpeči — za druge. In sama trpi. Saj z 48 Din pokojnine na mesec ne more vzdrževati invalid niti sebe, kaj šele, da nudi kaj ženi.

Čujem: Naj se ne ženi.

Ljudje božji. Invalid 30 leten invalid je človek. Oropan mladosti, oropan zdravja, oropan vsega — je vsekakor človek in blagotisti, ki ga vzljubi takega, prokletega, od vseh zapuščenega.

Invalidski zakon bi moral predvideti to in prožiti pomoč. Moral bi imeti vsaj ta predalček, da bi v slučaju, da se osnuje rodbina — dogaja se to — in da po smrti invalidovi otroci vsaj ne mro gladi.

Ali invalidski zakon tega nima. On je molčeč in nečuten, siromašen in pohabljen, kakor invalid sam. Kako naj pomaga. On je vteleseno prokletstvo, ki je izrečeno nad invalidi, vojnimi vdovami in sirotami.

Ei, ali je kdo, ki sname to prokletstvo? ...

Invalid iz Ljubljane.

Izraz trpina.

Da si moremo predstavljati utis, kakršnega je napravila nova rešitev invalidskega vprašanja med našimi trpini in razpoloženje, ki ga napravljajo naš invalidski zakon med onimi, katerih se tiče, naj priobčimo dopis, ki nam ga pošilja neki zaslužni tovariš. Dopis se glasi:

Sem invalid, sedaj naj se zopet prijavim. Kaj bi letal od Poncija do Pilata za 7.50 Din?! Neskončne ceremonije za piškav lešnik?! Raje se vsedem na kak vogal s klobukom v roki ...

Da, invalid, res »invalid«, tako revše, da, kar mi je naprtla svetovna vojna, bom nosil do smrti. Do zdaj ga ni še rodila mati, ki bi mi zamogel lečiti tiste rane, ki mi jih je prizadejala perverzna evropska gospoda. Mislim na telesne, o duševnih niti ne govorim.

Pa boste morda rekli, gospod urednik, čemu se nisi že kaj oglašil v našem listu?

Od zdaj naprej bom imel že čas, do zdaj pa se nisem mogel pečati s tujo boljo: le preveč so me skelele moje rane zraven naporne dela. Tudi sem imel o človeštvu nekaj dobrih misli vsaj v pričetku miru. Ni mi hotelo v glavo, da bi bili merodajni faktorji tako izkvarjeni, da bi pustili žrtve svetovne vojne na cedilu. Tudi sem opazil, da si je tu pa tam kak invalid trenutno opomogel ... Vendar ni hotelo biti konca pritožb. Bo že, sem si mislil. Pa ni! Sedem let po vojni, še ni! Vedno čitam pritožbe v časopisih. Samo naslove namreč čitam, ker se ne morem in nočem spuščati v podrobnosti, da bi se mi ne odpirale še nezaceljene rane. Da, samo naslove, pri katerih se mi krči srce, pogledam v stran, pljunem na ostudno

človeštvo — in čitam dalje stvari, s katerimi se ukvarjajo visoki politiki.

Tudi »dobrovoljec« sem, ne-le invalid, bivši borec, ki je storil vse, kar je bilo v njegovi moči, da so se podrli stari stebri in se pojavila Jugoslavija. Gotov sem, da je med invalidi nebroj takih, ki so pa zdaj zapuščeni in umirajo za gladom, med tem ko si drugi gladijo trebuščke, da ne govorim o tistih, ki si kupujejo v Berlinu, Parizu, Londonu ... po cele ulice — v preveliki gorečnosti za domovino — v omiljenje stanovanjske krize svojih rojakov (?!).

Kakor vidim, je torej velika večina invalidov prepuščena trpljenju. Niti za slepce ni še preskrbljeno, niti tem se ne da prilike, da bi se enkrat na dan najedli do sitega, kar bi bilo združeno z malenkostnimi izdatki. Je res ostudna golazen to človeštvo! Vsakdo se najraje peča s svojimi zadevami. Tuje gorje ga ne briga. Ako ima 6 cigar dnevno, bi jih rad pokadil 12, kdor si lahko privošči en liter rujnega, mu je žal, da ga ne more »pocukati« dva, milijonar se muči na vse pretege, da postane milijarder ... Nbroj naloženih avtomobilov je hitelo v zaledje, mi smo komaj rešili polomljene ude ...

Naša mladina vidi našo revščino. Veste, kaj si pri tem misli, ko gleda današnje vojne žrtve? Ona si misli, da jo nekaj takega čaka, če bomo imeli kdaj nove vojne žrtve. Misli povejo mnogo trpinom, le mogotci so topi in nič ne mislijo, tisti mogotci, katerim je »novac Bog, trehuh domovina«. — »Invalid« — »dobrovoljec«.

v Murski Soboti ob 10. uri dopoldne v gostilni pri Flisarju;

v Moravčah ob 8. uri dopoldne v »Ljudskem domu«.

Dne 2. februarja 1926:

v Metliki ob 9. uri dopoldne v Ljudski šoli;

v Slovenjgradcu ob 9. uri dopoldne v hotelu »Balkan«;

v Radovljici ob 9. uri dopoldne v Ljudski šoli;

v Starem trgu pri Ložu ob 1. uri popoldne v Ljudski šoli;

v Gorjah pri Bledu ob 11. uri dopoldne v Ljudski šoli.

Podružnica v Guštanju ima isti dan svoj občni zbor, toda v Prevaljah (ne v Guštanju) ob 9. uri dopoldne, to pa radi centra.

Dne 7. februarja 1926:

v Šmarju pri Jelšah ob 9. uri dopoldne v prostorih g. Detička;

v Kočevju ob 13. uri v prostorih tovariša Erkerja.

Dne 14. februarja 1926:

na Vrhniki ob 14. uri pri g. Drašlerju.

Poziv na tajnike podružnic. Tajnike onih podružnic, ki še niso poslane seznamov, koliko uverenj in komu da so jih izdali v letu 1925, pozivamo, da takoj pošljejo sezname izvršnemu odboru in obenem vrnejo preostala uverenja. Opozarjamo jih, da l. O. novih, s predpisanimi odtisi opremljenih uverenj za l. 1926., ne bo prej poslal, dokler ne bodo obračunali stara uverenja. V interesu članstva je torej, da zahtevajo l. O. takoj ugodijo.

Novo izvoljene odbore morajo tajniki v smislu društvenega zakona naznaniti sreskim poglavarjem oziroma policijski direkciji. Navesti morajo imena in bivališča odbornikov. Ravno tako morajo naznaniti odbore in imena delegatov Izvršnemu odboru in ob tej priliki poslati tudi prepise zapisnikov občnih zborov.

Reducirane invalide, in sicer one, ki so morebiti že prejeli obvestila od ministrstva za socialno politiko oziroma od specialnega invalidskega sodišča, zakaj da so reducirani, opozarjamo, da jim teče 6-mesečni rok obnove, oziroma predložitev novih dokazov od dneva, ko so obvestila prejeli, onim pa, ki so morebiti obvestila prejeli pred uveljavljenjem invalidskega zakona, na teče rok od dneva, ko je bil zakon uveljavljen, t. j. od 17. novembra 1925. Za redukcijo predlagani tovariši, ki še niso prejeli obvestila od sodišča, zakaj da so reducirani, naj poiščejo že sedaj vse potrebne listine in priče, da bodo lahko takoj po prejemu obvestil prosili za obnovo postopka. Radi izboljšanja hib pa reducirani lahko vložijo obnove postopka le na podlagi uradnih zdravniških spričeval.

Razglase, ki jih je l. O. razposlal podružnicam morajo podružnice dostaviti dosledno vsakemu članu, ki je bil kdaj vpisan v člansko knjigo. Po večini so podružnice to storile, dočim smo pri nekaterih ugotovili, da niso izdajale pozivov vsem članom. Pozivamo vse odbore, da storijo svojo dolžnost.

Godišnja uverenja. Središnji odbor nam dodatno sporoča, da veljajo za leto 1926. še uverenja za 4-kratno polovično vožnjo. Veljajo še stare tiskovine, na nje se mora oddati pečat Izvršnega odbora in štampiljko z besedilom, da velja uverenje tudi za l. 1926. Ker se morajo uverenja strogo in natančno obračunati, se nova s potrebnimi odtisi opremljena uverenja ne bodo razposlala podružnicam prej, dokler ne pošljejo seznamov koliko in komu da so jih v letu 1925. izdale in dokler ne vrnejo nerazpečana uverenja. Onim podružnicam, ki so že obračunale in vrnile preostala uverenja, je Izvršni odbor že razposlal uverenja za leto 1926. To so podružnice Celje, Dol, Lendava, Guštanj, Konjice, Kočevje, Ljubljana, Mokronog, Metlika, Polzela, Škofja Loka, Šmarje pri Jelšah in Vel. Lašče. Člani navedenih podružnic se torej lahko zgledajo pri svojih odborih, da jim izdajo uverenja. Drugi pa naj počakajo, da izvršijo njih odbori svojo dolžnost.

Himen. Tovariš Zdravko Rus z Bleda, naš agilni sodelavec v udruženju, se je dne 28. t. m. poročil v Ljubljani z gđ. Zrimčevno iz ugledne blejske rodbine. Ob tej priliki seveda tudi ni pozabil na svoje invalidske tovariše, ki smo mogli čitati pri tem veselem dogodku izraz sreče in zadovoljnosti z njegovega obraza Mlademu zakonskemu paru izrekamo najiskrenejšo čestitko in mu želimo obilo sreče.

Prepričani smo, da bo tako, kajti:

Če gledaš dvoje skupnih bitij
ki jih ljubezen je strnila,
o njuni sreči ni dvomiti
bodočnost jih bo obdarila ... —?

Plemeniti darovalci. Izvršni odbor je prejel potom davčnega urada v Litiji znesek 284 Din s pripombo: »Litijski državni nameščenci mesto cvetja na krsto dne 14. januarja 1926

Naše gibanje.

OBCNI ZBORI SE VRŠE:

Dne 31. januarja 1926:

v Kranju ob 9. uri dopoldne v dvorani »Ljudskega doma«;

v Novem mestu ob 10. uri dopoldne v Narodni čitalnici;

v Velikih Laščah ob 9. uri dopoldne v gostilni pri Ivančiču;

umrlega višjega davčnega upravitelja Ivana Demšarja. Plemenitim darovalcem izreka Izvršni odbor v imenu vojnih žrtev najpriščnejšo zahvalo.

Dokumenti. Nekateri invalidi in vdove morajo na zahtevo uradov, posebno sedaj pri prijavah za prevedbo sodiščem oddajati originalne dokumente. Ker so nekateri dokumenti, posebno pa invalidska uverenja, važnega pomena za vsakega in jih morajo imeti vedno za izkazilo v roki, naj zahtevajo važne dokumente nazaj. Upamo, da bodo dotični uradi sami vrnili dokumente upravičencem po uporabi nazaj.

Za spomenik padlim v Škofji loki. Pri podružnici U. V. I. se je sestavil odbor za postavbo spomenika v vojni padlim vojakom. Odbor je sestavljen iz članov podružnice in zastopnikov občin Škofja loka, Stara loka in Zminec. Načrti za spomenik so že gotovi, stroški so proračunjeni na 15—20.000 Din. S pobiranjem prostovoljnih prispevkov se je pričelo po okolici in v kratkem se bo pobiralo tudi po mestu v Škofji loki. V ta namen je bilo poslanih na posameznike, razne korporacije in družbe več prošenj s čeki. Nekateri so se že odzvali in poslali večje in manjše zneske, vse druge pa prosimo, da po svojih močeh kaj darujejo za spomenik. Vsem darovalcem se odbor najtopleje zahvaljuje. S postavljanjem spomenika se bo pričelo spomladi, ako bo dovolj sredstev na razpolago.

Ogibaj se desno. Prva nesreča vsled takih predpisov se je zgodila v Stari loki v Soteski. Avto Škofja loka—Železniki je povozil konja, ki je last industrijalca g. Fr. Dolenca. Konj, navajen se izogniti na levo, je moral voziti na desno. V trenutku, ko sta se imela srečati z avto, je konj skočil na levo stran in ravno pod avto, ki mu je zlomil nogo. Hlapca je vrglo raz voza v stran in le slučaj je nanesel, da je ostal nepoškodovan.

Za tiskovni sklad so darovali: Jeršin Jože 2 Din, Podružnica U. V. I. 10 Din, Golež Anton, Maribor 6 Din, Salmič Ivo, Krško 6 Din, Neimenovani 1 Din.

Zdravilišče Golnik. Naše poročilo glede božičnice v tuk. zdravilišču, priobčeno v zadnji številki, »Vojnega invalida«, spopolnujemo v toliko, da je tudi tuk. kurat, častiti g. Golé Anton, prispeval z dobroti k tomboli in srečolovu, pri pripravi pa požrtvovalno pomagal blagajnik zdravilišča g. Zidar Alojzij, za kar jima izrekamo našo priščno zahvalo.

Invalidi.

Podružnice se opozarjajo, da pošljejo čimprej Izvršnemu odboru trimesečne obračune za zadnje četrtletje lanskega leta.

Pozor. Invalid Franc Florjančič iz Predoselj, okraj Kranj, je koncem decembra 1925 izgubil najbrže pri odhodu iz Kranja v Ljubljano svojo člansko knjižico št. 7164. Opozarjamo proti morebitnemu izrabljanju. Vsaka zasleditev naj se takoj javi Izvršnemu odboru ali podružnici v Trzinu.

Invalidska zadruga v Beogradu je izdala za leto 1926. svoj koledar, ki vsebuje jako izbrano vsebino. Cena je 40 Din. Prodajalci na drobno dobe 25% provizijo. Naročila sprejema Izvršni odbor v Ljubljani.

Umrli sta tov. Ivan Kopčaver, trgovec in posestnik v Selcih, ki je bil vnet član in sodelavec v naši organizaciji od početka. Bil je predsednik pa tudi že blagajnik selške podružnice. Pogreb je bil 16. januarja t. l.

V deželni bolnici v Ljubljani je umrl tov. Josip Klemenčič iz Dol. Brda, obč. Poljane nad Škofjo loko. Bil je član podružnice v Škofji loki. Pred kratkim je bil oddan iz zdravilišča Golnik v bolnico, kjer je revež podlegel. Izvršni odbor je obvestil bližnje člane iz Ljubljane, da so se udeležili pogreba. Obvestil pa je tudi komando vojnega okruha tako, da je bil to prvi invalidski pogreb v Ljubljani, pri katerem je izkazalo zadnjo čast vojnemu invalidu tudi vojaštvo, kakor predvideva novi invalidski zakon. Zato izrekamo toplo zahvalo komandantu vojnega okruha s prošnjo, da blagovoli storiti tako tudi pri bodočih invalidskih pogrebi.

Nepozabnemu. Za vedno nas je zapustil tov. Zupan Franc, 50% vojni invalid, čevljar iz Brega pri Polzeli. Zadel ga je nesrečna usoda, da je moral nenadoma zapustiti ženo, otroke in svoje zveste tovariše. Bil je vedno vnet član in sodelavec v podružnici, prej v St. Petru, sedaj pa v Polzeli. Sorodnikom izrekamo globoko sožalje. Počivaj v miru, tovariši!

Pozvedovanje. Vojna vdova Marija Tavčar v Selcih št. 70 nad Škofjo loko se obrača na tovariše in tovarišice, da sporočijo, ako je komu znano ime, priimek in naslov mojstra ali tvojke, ki bi sprejela v učenje njenega sina. Najbolj bi ga veselilo krojaštvo ali pa tudi sedlarstvo in tapetništvo.

Izguba knjižice. Mokotar Jernej, invalid iz Breznega št. 2, p. Laško, je izgubil člansko knjižico udruženja in sicer podružnice v Celju št. 185, Izvršnega odbora št. 626. Knjižica se pro-

glašja za neveljavno, zato svarimo pred izrabljanjem. Kdor kaj zasledi, naj javi podružnici ali Izvršnemu odboru.

Konjice. V zadnjem času smo dobili nekaj novih naročnikov. Naročnino je zbral tajnik tov. Podlunšek ter nam poslal 96 Din, za kar se mu lepo zahvalujemo. Priporočamo se še za nove naročnike, kakor se nam obeta, ker v tamkajšnjem okolišu je mnogo vojnih žrtev. Ako bi vse vojne žrtve iz dotične doline in Pohorja pristopile v organizacijo, bi bila podružnica med najmočnejšimi. Tovariši in tovarišice, agitirajte!

Občni zbor podružnice U. V. I. v Trbovljah se je vršil dne 17. januarja 1926 ob 3. uri v prostorih g. Forte na Vodah ob precej pičli udeležbi članov in članic. Krivda na slabši udeležbi leži na slabem vremenu predvsem na na odboru Z. S. V., ki je za dopoldne istega dne določil predavanje o novem invalidskem zakonu, katerega so se v zelo obilnem številu udeležili vojni invalidi, vdove in sirote. Bila je to brezobzirnost odbora Z. S. V. napram invalidom in njeni organizaciji, ker je bila dolžnost članstva da se udeleži letnega občnega zbora svoje organizacije, kjer bi se jim tudi ravno isto razjasnilo. Da bi pa invalidi ter vojne vdove celo dopoldne in popoldne do poznega večera presedeli v zakajenih sobah, tega pač ne sme nihče od njih zahtevati. Napram vsemu temu je bila udeležba še precej častna.

Občni zbor je otvoril predsednik podružnice tov. Fr. Kolenc, predsedoval pa mu je delegat I. O. tov. M. Osana. Potekal je mestoma zelo burno. Stvari, ki so se prednašale, pa so bile bolj osebne kot pa družbene, razven kolikor se je tikalo nabiralne akcije. Za nezaupnico, ki jo je predlagal eden odbornikov, je glasovala tudi večina odbora. Stvar torej ni bila vzeta tako resno kot bi se morala kajti sam sebi izrekati nezaupnico je pač unikum.

V novi odbor so bili predlagani deloma novi odborniki. Po večini so se na izprva branili prevzeti predlagana jim mesta, ker so pač iz poteka občnega zbora videli, kako nestravno se je tu da tam kritiziralo delo dosedanjega odbora. Ker je obstojala bojazen, da se sploh ne bo moglo sestaviti novega odbora, so končno vsi sprejeli mesta v odboru in lista je bila z večino sprejeta.

Občni zbor podružnice U. V. I. v Trzinu se je vršil dne 14. januarja 1926 v Gasilskem domu. Udeležilo se ga je precejšnje število članov in članic, ki je pozorno poslušalo poročilo odbora in poročilo delegata I. O. Zanimal jih je predvsem novi invalidski zakon ter prijava za prevedbo na nove pristojbine, kar se jim je vse natančno pojasnilo in raztolmačilo. Ker je dosedanjí predsednik odstopil, se je mesto njega soglasno izvolil tov. I. Klemenčič. V ostalem se je izvolil po večini star odbor.

Iz jeseniškega kota. V nedeljo 10. jan. vršil se je pri nas sedmi redni občni zbor. Ker smo vpeljali nov način sklicavanja, namreč potom okrožnice, se je istega udeležilo precejšnje število članstva razun iz oddaljenejših krajev kakor Mojstrane, Kranjske gore in Rateč. Od I. O. se je kot delegat udeležil predsednik tov. Štefe ter povdaril, da je vesel, ko se nahaja med Gorenjci, ker je tudi sam Gorenjec. Ne bomo opisovali poteka zborovanja, ker to bi znalo biti enolično in suhoparno, ako bi vsaka podružnica dobesedno poročala, kako se je razvijal dnevni red, ki je več ali manj povsod enak. Povemo samo, da smo največjo važnost polagali na to, da bo vsak član in članica dobro poučen, kaj mu je storiti do 17. febr. t. l., da bo preveden po novem inv. zakonu in da ne izgubi še to mrvico »miloščin«, katere mu pripadajo. Zato je članstvo izvajanjem tov. Štefeta sledilo z največjo pažnjo. Obžaloval je, ako bodo tovariši iz Mojstrane najbrž zapeljani po predsedniku ondotne razpuščene podružnice prišli ob svoje pravice, ako ne bodo informirani, kaj jim je ukreniti v tem važnem trenutku.

Le prehitro je potekal čas, mnogo je bilo še za povedati, a ura je kazala 1/22, ko je bil lepo uspeli občni zbor zaključen.

Novi odbor pa je takoj določil dan in čas, ko se bodo sprejemale prijave. Vodili bomo natančno evidenco, da nihče ne zamudi roka. Do sedaj smo dosegli tole: K davčnemu uradu v Radovljico ni potreba hoditi posameznikom, pač pa bo za vse prijavljeno članstvo preskrbel davčna potrdila odbor podružnice. Ako računamo, da je s tem pot prihranjena kakim 130 osebam, katerih vsaka bi potrošila najmanj 20 Din, je razvidno, koliko je že s tem dosežena. K sodišču mora pa iti vsak sam radi lastnoročnega podpisa. Toda tudi to se bo lahko opravilo na uradnih dnevih prvi in tretji četrtek v mesecu na Jesenicah. Tudi s tem bo veliko stroškov prihranjenih. Župni urad na

Jesenicah nam bo dal matične izpiske za vse članstvo, upamo tudi, da župni uradi v Kor. Beli, Dovjah, Kranjski gori, Ratečah in Zasipu, kamor spada članstvo naše podružnice, stori isto.

S tem je pokazal novi odbor takoj prvi teden svojo agilnost in vnemo ter zastavil vse sile, da se prijavi sleherna vojna žrtev v področju podružnice, da ne bo očitkov, da je ta ali oni ostal brez zaščite po krivdi udruženja.

Po lepih, četudi mrzlih dneh smo dobili precej snega. Prej nam je šel prah v čevlje, zdaj pa mokrota in zopet je oni z umetno nogo na boljem, ker ne bo dobil tako hitro nahoda.

Selca nad Škofjo loko. Tukajšnja podružnica je imela svoj redni letni občni zbor dne 10. januarja t. l. v Krekovem domu.

Po predsednikovi otvoritvi je bil prečitan zapisnik zadnjega obč. zbora in določena overovatelja tov. Stuhar in Frakelj. Iz poročila odbora je bilo posneti lepo delovanje, zato je dobil pohvalo. Delegat iz Ljubljane tov. Dornik je natančno razložil zakon in prijave. Razvila se je obširna debata, pri kateri je bilo stavljenih precej različnih vprašanj. Tudi volitev odbora se je zavlekla in volili so po listkih. Odbor je sledeči: preds. Franc Tušek, podpreds. Josip Markelj, tajnik Ivan Srebotnjak, blagajnik Ivan Kovač, odbornik Peter Frakelj. Namestniki: Lenart Pirc, Anton Blaznik in Marija Vrhunc. Nadzorni odbor Janez Brce, Andrej Logar in Ivan Tomažin, namest. Franc Buh in Jakob Frelih.

Občni zbor podružnice na Bledu se je vršil v nedeljo dne 17. januarja v »Blejskem domu«. Udeležilo se ga je kljub slabemu vremenu skoraj celokupno članstvo. V imenu odbora je podal podrobno poročilo tajnik tov. Zdravko Rus.

Podružnica ima organizirane vse vojne žrtve njenega področja, vsi plačujejo redno članarino, vsi imajo članske knjižice s slikami in vsi so naročniki društvenega glasila »Vojni invalid«. V prošlem društvenem letu je imela podružnica vrlo lepe uspehe: Izdala je podpor preko 6000 Din, nabrala za spomenik padlim 5000 Din ter si priborila trafiko, ki bo nosila lepe prihode. Stroškov je imela samo 167 Din. Nameraja tudi v kratkem ustanoviti svojo zadrugo.

Podružnica zasluži vsestransko pohvalo. Lahko je ponosna na svoje uspehe in more z radostjo računati na popolno razumevanje zavednosti in požrtvovalnosti od strani »Udruženja«.

Iz Kamnika. V nedeljo 24. januarja se je vršil občni zbor Kamniške podružnice, ki je bil najlepši in najbolje obiskan, odkar ista tu obstoja. To je znak, da se podružnica giblje in se razvija in da je zavest vojnih žrtev do svoje organizacije vedno močnejša. Posebno vojne vdove so bile močno zastopane.

Občni zbor je otvoril in vodil tov. Belin, predsednik podružnice. Obširno je podal svoje predsedniško poročilo o delovanju v preteklem letu, v kakem stanju je prevzel podružnico, kakšni so bili nje uspehi in česa se ni moglo doseči. Povdaril je, da se je Kamnik odločno postavil na stališče, da se priklene k skupnemu delu čim več inteligence, ne pa, da se jo odbija. Izkušnja uči, da moramo vse vojne žrtve v eno vrsto, brez razlike stanu in političnega prepričanja. Vsi smo trpeli, zato bodimo tudi pri skupni pomoči vsi edini. Iz tajniškega poročila je bilo razvidno, da je bilo rešenih oziroma odposlanih veliko prošenj in tudi sej je bilo za tako malo podružnico razmeroma veliko. Sicer blagajna ni preveč močna, vendar je upati, da se bo v bodočem letu precej okrepila. Velik uspeh pri članstvu je naredila božičnica, kjer so bili obdarovani najpotrebnejši in je bila razdelitev res pravična tako, da ni bilo niti ene pritožbe. Izrečena je bila najtoplejša pohvala vsem, ki so pripomogli k uspehi božičnici, predvsem Izvršnemu odboru in kamniškemu županstvu.

Tov. Sterle kot delegat iz Ljubljane je poročal o zakonu, predvsem o prijavi članstva pri sodišču, o invalidski zadrugi in o našem glasilu.

Pri volitvi je bil ponovno izvoljen stari odbor ter mu je bila za dosedanje delovanje izrečena zahvala. Istotako je občni zbor soglasno izrekel pohvalo in neomajno zaupanje Izvršnemu odboru v Ljubljani za njegovo res požrtvovalno in nesebično delovanje v prid vojnim žrtvam. Občni zbor je bil zaključen ob 11. uri dop. Kamnik živi in napreduje! —e.

Občni zbor v Ribnici se je vršil dne 17. januarja 1926 z običajnim dnevnim redom v dvorani kat. prosvetnega društva. Udeležba je bila povoljna. Delegat iz Ljubljane tov. Mlekuž je razlagal borbo za zakon in tolmačenje istega. Poročila odbora so bila točna in so pokazala, da podružnica dobro deluje.

Občni zbor je pozdravil tudi osebno navzoči poslanec g. Škulj, ki je dodal nekaj zelo stvarnih pripomb k invalidskemu zakonu. Član-

stvo je z zanimanjem sledilo govornikom o zakonu. Izvoljen je bil celokupni stari odbor, kateremu predseduje že par let tov. Škrabec.

Občni zbor v Celju se je vršil dne 3. januarja t. l. ob 9. uri dopoldne v mali dvorani Narodnega doma.

Predsednik tov. Finžgar je pozdravil navzoče in otvoril zbor. V splošni obrazložitvi podružničnega dela se je spomnil tudi 7 umrlih članov in sicer 6 v invalidskem domu, 1 pa v okolici Celja. V znak sožalja so se dvignili navzoči raz sedežev.

Nato je bil za predsednika obč. zbora izvoljen tov. prof. Mravljak, zapisnikarja tov. Zorko in Kramar, overovatelja pa tovariša Šoštarčič in Osanič. Iz poročil tajnika in blagajnika je bilo videti zelo agilno delovanje podružnice. Vložni zapisnik vsebuje 1027 števil v društvenem letu, kar znači dobro korespondenco za člane. Pa tudi denarni promet je bil zelo povoljen in poleg tega podružnica izkazuje v blagu in denarju vrednost 36.048 Din 56 p.

Odbor je grajal članstvo, da še danes nimajo vsi novih članskih knjižic.

Pri napornem delovanju podružniških poslov je naletel odbor na nekatere zapreke tako, da se je moral parkrat med letom spremeniti.

Tov. Mravljak je poročal v imenu nadzornega odbora, da je pregledal vse knjige, jih našel v najlepšem redu, zato predlaga absolutorij s pohvalo, ki je bil z večino sprejet.

Sledile so volitve. Najprvo se je volil predsednik. Tov. Šviga je stavil predlog za tov. Finžgarja, tov. Frelj pa za tov. Orla, ki je vsled prezaposlenosti odklonil izvolitev. Isti tov. Orel pa je predlagal tov. prof. Mravljaka, ki tudi ne more prevzeti vsled prezaposlenosti. Končno je predlagal tov. Leskovšek še tov. Jenkota ali Frelja.

Predsednik obč. zbora je dal na glasovanje prvi predlog, nakar je bil tov. Finžgar ponovno izvoljen za predsednika podružnice.

Upravni odbor pa je izvoljen iz tovarišev: podpreds. Franc Jenko, blagajnik Pavle Ravnik, odbornika Rudolf Orel in Ivo Frelj, namestniki tov. Ivan Kramar, Josip Janec in Otmar Zidarič. Nadzorni odbor prof. Mravljak, Štefan Šoštarec, Ignac Samec, namestnika Vinko Ciler in Ivan Osanič.

Za postavitev poverjenikov po posameznih oddaljenih krajih se pooblasti odbor.

Pri občnem zboru navzoči zastopnik zveze bivših vojakov kapet. v pok. g. Kovač je navzočim raztolmačil novi invalidski zakon, predvsem nove pokojnine ter je predlagal primerno resolucijo. Radi prekratkega časa se je pooblastil novi upravni odbor, da sestavi resolucijo in jo odpošlje na merodajna mesta. Tov. Jenko je razložil natančno prijave za prevedbo.

Tov. Orel je predlagal razmnožitev primernega oglasa v tem smislu in tov. profesor Mravljak izpopolni predlog s tem, naj se odpošlje tak predlog Izvršnemu odboru pismeno. Nato je prof. Mravljak kritiziral tudi nekatere točke invalidskega zakona. Treba se je združiti s tovariši in brati Srbi in Hrvati, da dosežemo revizijo. Nato je bil zaključen dobro uspeli občni zbor.

Občni zbor v Polzeli. Ob zelo lepi udeležbi se je vršil dne 17. januarja t. l. ob 10. uri naš podružnični občni zbor.

Predsednik občnega zbora je bil tov. Uratnik, zapisnikar tov. Lovrenčič, overovatelja pa tov. Plaskan in Debeljak.

Prišel je tudi delegat I. O. iz Ljubljane tov. Dornik.

Iz poročil odbora je bilo videti njegovo veliko agilnost, posebno pa je bil delaven tajnik tov. Jelen. Pa tudi blagajnik beleži lep uspeh, ker znaša čisti preostanek 3216 Din 50 para.

Tov. Dornik je pojasnil važne določbe invalidskega zakona, posebno prevedbe.

Zgor. Savinjsko dolino je na občnem zboru zastopal tov. Poznič kot poverjenik in nad vse vnet delavec.

Izvoljen je bil sledeči odbor: predsednik I. Sattler, tajnik in blagajnik tov. Jelen, odborniki Franc Lovrenčič, Franc Uratnik in Franc Plaskan. Namestniki Franc Terjav, Filip Novak in Martin Likeb. Nadzorni odbor Josip Škalar, Julijana Jelen in Miha Perger, namestnika Anton Antloga in Karl Sattler.

Podružnica v Ormožu. Dne 24. januarja t. l. je imela tukajšnja podružnica svoj redni občni zbor, katerega se je udeležilo zelo lepo število članov.

V dvorani hotela Bauer je ob 9. uri dop. predsednik s pozdravom otvoril zbor, nato pa oddal predsedstvo obč. zbora izvoljenemu delegatu I. O. iz Ljubljane tov. Dorniku. Zapisnikar je bil tov. Čeh, overovatelj pa tov. Gruškovnjak in Majdič. Iz poročil odbora je bilo razvidno, da je bil odbor, osobito pa predsednik zelo delaven in požrtvovalen. Seje so se vršile in pošiljali redno dopisi.

Delegat tov. Dornik je izčrpno poročal o zakonu in prevedbah.

Opaziti je bilo, da je nekaj vojnih žrtev povzročilo svojo lastno redukcijo, ker se niso odzvali k nadpregledu. Dotični naj poskusijo po čl. 106. inv. zakona.

Novi odbor je bil izvoljen iz tovarišev: predsednik Matjaž Miško, tajnik in blagajnik Alojz Kopriva, podpreds. Ivan Gruškovnjak, odbornika Rudolf Čeh in Ferdo Ozmeč, namestniki Josip Miško, Alojzij Hrčič in Kovačec Tereza. Nadzorni odbor: Tomaž Majdič, Franc Štih, Vinko Lukman, namestniki Matija Strmšek in Jakob Hodžar.

Iz Jesenic. V zadnji številki ni bil novoizvoljeni odbor točno naveden, zato navajamo danes še enkrat odbornike: Predsednik tov. Novak Rudolf, podpreds. Zevnik Franc, tajnik Jos. Vodišek, nam. Franc Luznar, blagajnik Miha Ravnik, nam. Janez Tičar, odbornika Franc Hlade in Jože Šušteršič.

Nadzorni odbor: Predsednik Luka Slabe, odbornika Janko Golob, Jože Sablatnig, nam. Vincenc Malej in Ivana Moderc.

Invalidi, pozor na izvirne dokumente!

»Vojni invalid« je že opozoril, naj invalidi svojih uverenj nikomur ne izročajo, temveč jih lahko samo pokažejo.

Zgodil se je slučaj, da je reducirani invalid izročil uverenje županu k prošnji na Vojni okrug v Karlovcu za ponovni nadpregled. Vojni okrug je odgovoril, da je dospela prošnja s koleki, 5 prilog, ki jih omenja, pa ni bilo zraven.

Tudi ni bil invalid poklican pred nadpregledno komisijo, pač pa pred rekrutno komisijo.

Udruženje je v zadevi interveniralo z ugovorom, da rekrutna komisija ni invalidska in je komisija baje tudi sama izjavila, da nima z invalidi nič opraviti.

Vojni okrug pa ne pošlje prilog, ne pokliče dotičnega k nadpregledu in niti ne odgovori, kljub temu, da je naša podružnica v Metliki že večkrat urgirala.

Zato opozarjamo, naj nikdo ne izroča izvirnih dokumentov, posebno uverenj, pač pa potrjene (poverjene) prepise.

Prepise naj poverjujejo v slučaju nujnosti občine, še bolje je pa, ako jih potrdijo sodišča.

TOVARIŠI, TOVARIŠICE!

Prijave po novem invalidskem zakonu trajajo le še do 17. februarja 1926. Naš ne bo nikogar, ki bi ta rok zamudil.

Opozarjajte drug drugega.

Vsak naj gre takoj k pristojnemu okrajnemu sodišču.

Politične beležke.

Ponarejevalci denarja. Svetoven škandal je nastal zbog ponarejevalcev denarja na Madžarskem. V tej deželi »vitezov« je ponarejala denar tujih držav najvišja gospoda. Princ Windischgrätz je bil glava. Policijski glavar v Budimpešti njegov pomočnik. Istotako tudi drugi velikaši in z njimi vred — sam Horthy, vladar Madžarske. Ponarejali so francoske franke, angleške funte, naše dinarje, čehoslovaške krone in kdo ve, kaj še vse. Hoteli so priti do denarja na račun tujih držav in tako vpostaviti kralja. Madžarski fašizem je zadet v srce. Visoki lopovi so pod ključem. Ali pa se jih bo sodilo tako, kakor če bi ponarejeval navaden človek?

Rumunski prestolonaslednik Karel se je odpovedal prestolu. Proglašen je za prestolonaslednika njegov sin Mihajlo, 5 let star otrok.

Krvavi Cankov se je naposled umaknil z vlade. Potoki krvi, ki jih je prelil, so mu spomenik. Njegov naslednik je Ljapčev.

Novi kralj, Ahmed beg Zogu se proglašja za kralja Albanije. Svoj korak utemeljuje s tem, da albanski narod še ni zrel za republiko.

Ministrstvo za socialno politiko hočejo ukiniti. Izmislili so si, da treba štediti in začeli so pri najpotrebnejših ustanovah. Ministrstvo za socialno politiko je gospodom vedno na poti in radi bi ga ukinili. Moderne in napredne države gledajo, kako bi izboljšale socialni položaj državljanov, pri nas se pa ukinja ministrstvo, ki bi moralo biti eno iz prvih v državi. Ako se to zgodi, bodo hudo prizadeti široki sloji. Ali komur malo mar za socialno politiko, ki vodi, oziroma bi moralo voditi, skrb za delavca, brezposelne, izseljence, invalide in snloh za najsirša sloja državljanov, temu je tudi vseeno, ali to ministrstvo obstoji ali ne. Ravno tako prikrašujejo proračun ministrstva narodnega zdravja. Oblastnikom je malo mar narodno zdravje in siroma-

štvo milijonov. Treba štediti. A štediti tam, kjer bi bili prizadeti oblastniki, vendar ne gre. Potovati se mora luksuriozno, reprezentativno. Štedi pa naj siromak. Zato je državljani.

Julius Cezar. Mussolini si najbrž domišlja, da je v njem duh Julia Cezarja. Zato govorič visokoletne govore in rožlja s sabljo. Reformira in preustvarja vse po starorimskem kopitu. Rad bi, da bi Italija gospodovala na vse strani, kakor nekdanji Rim. Sedaj mu je najnovejša misel, da ustvari imperijo, t. i. carstvo. Cesarstvo naj bi baje odgovarjalo sedanjim močim Italije. Proklamacija cesarstva se bo najbrže vršila v kratkem. Tako bo Evropa imela zopet — vsaj za nekaj časa — svojega cesarja. Ali... če potrese slovenski fant s pesnico?!...

Še en novi kralj. V petek 8. t. m. je bil proglašen Ihu Sand za kralja države Hedžas.

Pa še eden. Princ Vink Tut je proglašen za anamskega cesarja. — Ali je leto 1926, doba kraljev in cesarjev?

Finančni zakon sprejet. Finančni odbor je po mučni debati odobril finančni zakon. Po končni ugotovitvi vseh izdatkov in dohodkov so zaključne številke celokupnega proračuna sledeče: izdatki so predvideni 212.279.899.616 Din 30 para, dohodki pa 12.533.942.619 Din. Prebitek znaša 254.492.984 Din 30 para.

Med drugim določa finančni zakon: V odseku Slovenija se zniža izredni davek od 100 na 30%. Zamudne obresti pri davkih se znižajo v celi državi od 12 na 8%. — Eksistenčni minimum za dohodarino znaša v Sloveniji 5000 Din.

Raznoterosti.

Čudovito srečanje. Neka mati je nedavno tega našla svojo hčerko, katere ni videla dvajset let. V mestni bolnišnici v Lyon-u sta imeli postelji ena poleg druge. Nekega dne je prišlo pismo in ker sta imeli seveda obe enaki imeni, se je dogodilo, da je bilo pismo vročeno nepravilno naslovni. Ko se je to popravilo, sta začeli povpraševati druga drugo po svojih in mlajša je povedala, da ni nikdar poznala staršev. Starejša pa je pripovedovala, da je bila primorana komaj par tednov staro deklico oddati v sirotišnico, ker jo vsled pomanjkanja sredstev ni mogla preživljati. Od takrat jo ni nikdar več videla. Še par besedi pojasnil in mati in hči sta bili v objemu.

Kako dolgo je mogoče živeti brez jedil? Ker novi invalidski zakon ne nudi skoraj nobene materijalne pomoči vojnim žrtvam, jih bo gotovo zanimalo, kako dolgo je človeku mogoče živeti brez hrane. Neki odvjetnik na Angleskem je vzdržal tri tedne brez vsake jedi, to pa vsled bolezni. Izjavil je, da se počuti bolj zdravega. Pred leti je bil rekord stradanja 40 dni, toda znani Sacco je v Manchesteru stradal 56 dni. Dr. Tanner je večkrat stradal iz zdravstvenih ozirov, nekoč celo 40 dni. Da mu to ni škodilo, je gotovo, kajti umrl je 100 let star. Tega je posnemal tudi žurnalista Sinclair, ki ni jedel deset do dvanajst dni, toda pri tem pa šel po opravih kot navadno. Nekemu Theisu v Philadelphiji so zdravniki povedali, da bo umrl vsled vodenice, nakar je začel s prostovoljnim postom. Petdeset dni ni nič užival ter popolnoma ozdravel. Posebno med kaznjenci se dogaja, da odklanjajo hrano. Neki Sevinej ni 74 dni nič jedel, drug kaznjeneц pa je po 67 dnevih stradanja podlegel. V Franciji je rekord 67 dni. Seveda pa je treba vedeti, da so vsi stradači pili vodo, med tem ko se za jedila niso zmenili. Neka Poljakinja z imenom Lipinska je nedavno tega stradala 40 dni in med tem prvih trideset dni ni pokusila kaplje vode. Neka Kristina Marshal je 15 mesecev živela samo od vode in sladkarij, le tu in tam je pojedla košček pomaranče.

Izdaja Udruženje vojnih invalidov.

Odgovorni urednik: Miha Serneč.

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Zanjo odgovarja: France Štrukelj.

Za trafikante.

Prodajam lepo novo utico, v kateri sem izvrševal trafiko. Ker nameravam vsled preselitve opustiti trafiko, prodajam utico pod lastno ceno. Izdelana je trpežno, k njej spada tudi lesen pul. Cena je 3000 Din. Reflektanti si jo lahko vsak čas ogledajo. Ponudbe je pošiljati na Franceta Anderle, Šmarjetna gora, pošta Stražišče pri Kranju.